

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 289g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a
articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală
(*confirmarea împuternicirilor apărătorului*)

CHIȘINĂU

12 aprilie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 30 decembrie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 aprilie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală, ridicată de dna Elena Donos, parte în dosarul nr. 10r-210/21, pendinte la Curtea de Apel Bălți.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecată de la Curtea de Apel Bălți format din dnii Gheorghe Scutelnic, Viorel Pușcaș și Oleg Moraru, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 13 iulie 2021, dna Elena Donos a depus o plângere în fața judecătorului de instrucție împotriva ordonanței procurorului de refuz de începere a urmăririi penale din 4 iunie 2021 (dosarul nr. 20212200159).

4. La 29 iulie 2021, dna Elena Donos a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală.

5. Printr-o încheiere din 10 august 2021, dl judecător Ion Păcaleu de la Judecătoria Bălți, sediul Fălești, a respins cererea menționată, argumentând că norma contestată nu este aplicabilă la examinarea cauzei.

6. Printr-o încheiere din 28 octombrie 2021, același judecător a admis plângerea dnei Elena Donos, a anulat ordonanța contestată și a trimis cauza la Procuratura Sângerei, spre efectuarea unui control suplimentar și pentru lichidarea încălcărilor depistate. Pentru a decide astfel, judecătorul a notat că în plângerea formulată către organul de urmărire penală s-a pretins comiterea de către o persoană a trei infracțiuni, însă organul de urmărire penală s-a pronunțat doar în privința unei pretinse infracțiuni (*i.e.* o pretinsă confecționare ilegală a unui mandat de avocat), fără a examina

celelalte două capete de acuzare (*i.e.* o presupusă tentativă de escrocherie și o presupusă confecționare ilegală a unui alt mandat de avocat).

7. Dna Elena Donos a contestat cu recurs această din urmă încheiere și a solicitat rejudecarea cauzei, invocând necesitatea efectuării de către organul de urmărire penală a unui control suplimentar, inclusiv prin prisma respectării articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală.

8. Totodată, în cadrul examinării recursului, dna Elena Donos a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală.

9. Printr-o încheiere din 24 decembrie 2021, Curtea de Apel Bălți a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

11. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 70

Admiterea, desemnarea și înlocuirea apărătorului, confirmarea calității și împuternicirilor lui

„[...]”

(7) Pentru confirmarea calității și împuternicirilor sale, apărătorul prezintă organului de urmărire penală sau instanței:

[...]

3) mandatul biroului de avocați sau un alt document ce îi confirmă împuternicirile.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

12. Autoarea sesizării a notat că prevederile articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală, potrivit cărora „pentru confirmarea calității și împuternicirilor sale, apărătorul prezintă organului de urmărire penală sau instanței mandatul biroului de avocați sau un alt document ce îi confirmă împuternicirile”, sunt desuete. În particular, textul „mandatul biroului de avocați” din acest articol nu mai corespunde realității. În acest sens, în 2010, textul în discuție a fost substituit în Legea nr. 1260 din 19 iulie 2002 cu privire la avocatură cu termenul „mandat”. Totuși, legislatorul nu a modificat prevederile contestate.

13. Totodată, autoarea sesizării afirmă că textul „alt document ce îi confirmă împuternicirile” din articolul 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală nu are suport normativ. Astfel, legislatorul nu ar fi reglementat vreun alt document decât mandatul care ar putea confirma împuternicirile apărătorului.

14. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate contravin articolelor 20 și 26 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

17. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă articolul 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală, conform căruia pentru confirmarea calității și împuternicirilor sale, apărătorul prezintă organului de urmărire penală sau instanței mandatul biroului de avocați sau un alt document ce îi confirmă împuternicirile. Deși autoarea excepției a

contestat aceste prevederi în totalitate, el critică doar textele „mandatul biroului de avocați” și, respectiv, „alt document ce îi confirmă împuternicirile”.

19. Prevederile criticate au fost contestate anterior în fața Curții Constituționale (a se vedea DCC nr. 90 din 15 iunie 2021, DCC nr. 134 din 12 august 2021 și DCC nr. 176 din 23 noiembrie 2021), însă această excepție de neconstituționalitate conține argumente noi.

20. În continuare, Curtea reține că o condiție obligatorie pentru formularea excepției de neconstituționalitate o reprezintă aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza în care a fost ridicată excepția (a se vedea punctul 1 din dispozitivul HCC nr. 2 din 9 februarie 2016).

21. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care a fost contestată cu recurs o încheiere a judecătorului de instrucție, prin care a fost anulată o ordonanță a procurorului de refuz de începere a urmăririi penale. Curtea admite că prevederile contestate ar putea fi aplicate la soluționarea cauzei pendinte la Curtea de Apel Bălți.

22. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența a cel puțin unui drept garantat de Constituție (a se vedea DCC nr. 44 din 1 aprilie 2021, § 20; DCC nr. 78 din 3 iunie 2021, § 17).

23. Autoarea excepției de neconstituționalitate afirmă că prevederile contestate contravin articolelor 20 [*accesul liber la justiție*] și 26 [*dreptul la apărare*] din Constituție.

24. Cu privire la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea reține că acest articol garantează accesul liber la justiție. Potrivit alin. (1) al acestui articol, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Din această perspectivă, autoarea sesizării nu a demonstrat că prevederile contestate ar constitui o ingerință în articolul 20 din Constituție.

25. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretensei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument (a se vedea DCC nr. 42 din 31 martie 2022, § 21).

26. Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizărilor formulate de o asemenea manieră, Curtea Constituțională s-ar substitui autorilor lor în invocarea argumentelor de neconstituționalitate, fapt care ar echivala cu un control din oficiu (a se vedea HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 32; DCC nr. 42 din 31 martie 2022, § 22).

27. Cu privire la incidența articolului 26 din Constituție, Curtea constată că acest articol garantează dreptul la apărare. Și sub acest aspect, Curtea reține că autoarea sesizării nu a demonstrat că prevederile contestate ar constitui o ingerință în dreptul la apărare. Dimpotrivă, articolul 70 alin. (7) din Codul de procedură penală stabilește actele care confirmă calitatea și împuternicirile apărătorului într-un proces penal. Alineatul 8 al aceluiași articol stabilește că persoana care solicită să

participe la examinarea cauzei penale în calitate de apărător, dar nu prezintă documentele ce îi confirmă calitatea și împuternicirile de apărător nu este admisă să participe la desfășurarea procesului penal în calitate respectivă. Mai mult, potrivit articolului 72 alin. (2) din Codul de procedură penală, avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat va fi înlăturat din procesul penal dacă persoana pe care o apără are temeiuri reale de a pune la îndoială competența sau buna-credință a avocatului și va depune o cerere pentru înlăturarea acestui apărător din proces. Prin urmare, aspectele reglementate de articolul 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală, referitoare la admiterea apărătorului în proces, țin de competența organului de urmărire penală care desfășoară urmărirea penală și a instanței de judecată care judecă cauza penală (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 176 din 23 noiembrie 2021, § 23).

28. Generalizând, Curtea constată că autoarea sesizării nu a demonstrat că prevederile contestate ar genera vreo ingerință în articolele 20 și 26 din Constituție.

29. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alin. (7) pct. 3) din Codul de procedură penală, ridicată de dna Elena Donos, parte în dosarul nr. 10r-210/21, pendinte la Curtea de Apel Bălți.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 12 aprilie 2022
DCC nr. 44
Dosarul nr. 289g/2021